

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА АДАПТИВНА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність А2 Дошкільна освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26.08.2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогіка адаптивна
Викладач(-і)	Потапчук Тетяна Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0687591440
Е-mail викладача	tetiana.potapchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні (онлайн) консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є адаптивне навчання, яке можна трактувати як інтерактивне, персоналізоване, що задовольняє потреби здобувачів освіти, забезпечує постійний зворотній зв'язок (здобувач – викладач) побудову індивідуальних освітніх траєкторій, сприяє розвитку здібностей здобувачів освіти.</p> <p>Педагогіку адаптивну (адаптивна педагогічна система) представлено у навчальній дисципліні як соціально обумовлену цілісність із сукупності чинників, що взаємодіють у неподільній єдності: сім'я (родина), заклад дошкільної освіти, громадські (в тому числі релігійні організації) соціальне і природне довкілля. Розглядаються теми, яких представлено динаміку формування основних педагогічних категорій і напрямів наукових досліджень сучасної адаптивної педагогіки з опертям на здобутки вчених ХІХ-ХХ століть.</p> <p>Представлено аналіз соціально-педагогічних функцій актуальних чинників впливу на особистісний розвиток дітей до шкільного віку, втім, із ООП.</p> <p>Проаналізовані міжнародні та вітчизняні нормативно-правові документи що до захисту дитинства і материнства у закладах освіти різного типу та окреслено шляхи розвитку адаптивної педагогіки на перспективу.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є оволодіння студентами теоретичними знаннями і практичними навичками з питань адаптації у мікро та макро середовищі: сім'ї, навчальному закладі, трудовому колективі та в інформаційному суспільстві.</p> <p>Курс зосереджений на представлення теоретичних і методологічних засад адаптивної педагогіки, а також формування у студентів навичок розробки адаптивних технологій для вирішення сімейних і подружніх конфліктів, трудових і професійних проблем, віртуальної залежності тощо</p>	

Основними цілями вивчення дисципліни є

– сформувати у студентів системні знання в галузі педагогіки та методології, загальної теорії освіти та методології наукових досліджень у сфері професійної освіти; – навчити використовувати методи, що дозволяють організовувати ефективне педагогічну взаємодія теорії та практики; – сформувати знання про особливості розвитку особистості школярів та студентів; – сформувати уявлення про склад професійно-педагогічних компетентностей викладача як педагога та дослідника.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

- КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.
- КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.
- КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
- КС-19. Здатність до комунікативно ївзаємодії з дітьми, батьками, колегами.
- КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Загальні компетентності *(за професійним стандартом)*

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

Професійні компетентності *(за трудовою дією або групою трудових дій)*

Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

В1. Психоемоційна - здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії; здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність і стресостійкість.

В2. Педагогічне партнерство - здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності; здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності; здатність до командної взаємодії.

Професійний розвиток та самовдосконалення

Г1. Здатність до навчання впродовж життя - здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності; здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту

Програмні результати навчання

ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-11 Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та проти дії йому.

ПР-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПР-19 Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість один
лекції	12/4
семінарські заняття /практичні/лабораторні	18/6
самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
8	А2 Дошкільна освіта	4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам.роб.
Тема1. Зміст та функції педагогіки адаптивної	2/2	2	10/12
Тема2. Адаптація дітей до умов ЗДО. Соціальна адаптація у процесі формування особистості вихованців закладів дошкільної освіти	2/2	2	10/14
Тема3. Соціалізація дошкільника як складова частина	2	2/2	10/12

адаптації до шкільного життя			
Тема 4. Адаптація студентства у закладі вищої освіти Адаптація студентів педагогічного коледжу до професійної діяльності в процесі фахової підготовки	2	2	10/14
Тема 5. Психологія становлення особистості молодого вчителя в процесі професійної адаптації	2	2/2	10/14
Тема 6. Педагогічні умови адаптації викладача-початківця до професійно-педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі	2	2/2	10/14
	ЗАГ.:	12/4	18/6
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://surl.li/sehlg1 Вид контролю: залік. Підсумкова оцінка: за роботу на практичних заняттях – 90 балів; С/р – 10 балів. Разом – 100 балів.		
Вимоги до письмових робіт	Проводяться у тестовому режимі в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua . Оцінюються за 100-бальною шкалою.		
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань, в т.ч. завдань самостійної роботи.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань, пройдене тестування, створення власного контенту за допомогою застосунків.		
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік, Форма здачі – за поточними оцінками.		
7. Політика навчальної дисципліни			

Письмові роботи: проводяться в системі дистанційного навчання університету <https://d-learn.pnu.edu.ua>. Оцінюються за 100-бальною шкалою..

Академічна доброчесність:

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Карпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)
- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://surl.li/ysmxoa>

Відвідування занять: порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/yqibbb>).

Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/sehglj>).

Неформальна освіта: згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.lu/fkxdkf>) зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8.Рекомендована література

1. Адаптивне навчання студентів професії вчителя: теорія і практика : монографія / В. І. Бондар, І. М. Шапошнікова, Т. Л. Опалюк, Т. Й. Франчук ; за заг. ред. В. І. Бондаря. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 308 с.
2. Адаптивна педагогіка: методичні вказівки до вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (спеціальність 015 Професійна освіта (аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) форми навчання денна та заочна)/укладач: С.А. Золотарьова ; ДБТУ.- Харків: 2023. 24 с.
3. Бондар В.І. Класична й адаптивна педагогіка вищої освіти у вимірах ХХІ століття. К., 2022. С.18-24.
4. Вітвицька, С. С. Теоретичні і методичні засади педагогічної підготовки магістрів в умовах ступеневої освіти. Монографія. Житомир. 2015. С. 20-40.

5. Сорока, О. В. Тренінг як адаптивна технологія у підготовці майбутніх менеджерів. Адаптивні процеси в освіті: збірник матеріалів (тез доповідей) 1-го Міжнародного наукового форум (с. 223-225). 7-8 лютого, 2022, Київ-Харків. 1(4). (2022).
6. Peng H., Ma Sh., Spector J. M. Personalized adaptive learning: an emerging pedagogical approach enabled by a smart learning environment/ Smart learning Environments. 2019.

Викладач: доктор пед. наук, професор
кафедри теорії та методики
дошкільної і спеціальної освіти

Тетяна ПОТАПЧУК